

2013-12-02

Justitiedepartementet
Enheten för immaterialrätt
och transporträtt
Anna Wernerup
103 33 Stockholm

Herrelösa verk i kulturarvsinstitutionernas samlingar Ds 2013:63

Svenska Förläggareföreningen har genom remiss 2013-10-01 (Ju2013/6733/L3) beretts tillfälle att yttra sig i anledning av rubricerade utredning. Svenska Förläggareföreningen har följande synpunkter på förslaget.

Omsorgsfull efterforskning

Vad gäller den omsorgsfulla efterforskningen borde det göras tydligare *hur* den ska genomföras. Svenska Förläggareföreningen föreslår att Regeringen meddelar föreskrifter inte bara om *vilka källor* som ska genomgå utan även beskriver *hur* efterforskningen typiskt sett ska genomföras och när källor i andra länder ska genomsökas. Till exempel bör källor i andra länder enligt vår mening genomsökas då en författare har utländsk nationalitet eller om en bok är översatt och de nationella källorna inte leder fram till en upphovsman.

Tillämpningssvårigheter vad gäller ömsesidigt erkännande

Svenska Förläggareföreningen ser framför sig vissa tillämpningssvårigheter vad avser ömsesidigt erkännande av statusen ”herrelöst verk”. Detta eftersom statusen *herrelöst verk* är knuten till att en omsorgsfull efterforskning slutförts och själva den registrering som användaren är skyldig att göra i en databas inte har någon rättsverkan för rätten att använda det herrelösa verket. Till skyldigheten att registrera verkets status finns heller ingen konsekvens knuten enligt direktivet för det fall att skyldigheten inte skulle efterföljas.

Om ett verk har fått status som herrelöst, krävs det inte att en ny användare i t.ex. ett annat land ska göra en egen omsorgsfull efterforskning. Den första användarens angivna status på verket gäller. Verket anses heller inte längre vara herrelöst om rättsinnehavaren *ger sig till känna till en* användare. I och med att en rättsinnehavare *ger sig till känna till bara en användare* så avslutas verkets status som herrelöst även i förhållande till alla andra användare över landsgränserna.

För att detta system ska fungera på ett rättssäkert sätt krävs det att användarna förmedlar information om de herrelösa verken. Detta är reglerat i direktivet i artikel 3.5 och 3.6. I artikel 3.5 står att användare ska *spara resultat av efterforskningen*, samt *lämna information om resultatet* av den omsorgsfulla efterforskningen, *användningen av herrelösa verk, ändringar i det herrelösa verkets status*, liksom användarens *kontaktinformation* till en nationell myndighet. I artikel 3.6 står att medlemsstaterna ska se till att den nationella myndigheten *vidareförmedlar* den information som ska lämnas enligt artikel 3.5 så att den registreras i OHIMs databas.

För rättssäkerheten är det viktigt för alla användare att korrekt information om bl.a. status finns att tillgå angående verket i OHIMs register. I förslaget till svensk lagtext i 16 § d anges endast att regeringen *får* meddela föreskrifter om skyldighet för användare att till den nationella myndigheten lämna de uppgifter om herrelösa verk som ska registreras hos OHIM. Det uppges inte vad föreskrifterna ska innehålla. Eftersom innehållet i föreskrifterna enligt vår mening är så viktigt, måste det som står i direktivets artikel 3.5 och 3.6, framgå av förarbetena till 16 § d. Ännu bättre vore att uttryckligen reglera användarnas skyldigheter enligt artikel 3.5 och 3.6 i den svenska lagtexten.

Övriga justeringar i den föreslagna lagtexten

Svenska Föreningen för Immaterialrätt, SFIR, har i sitt remissvar synpunkter på vissa övriga justeringar som behöver vidtas i lagtexten. Vi ansluter oss till dessa.

Vänligen

Pia Janné Nyberg

Svenska Förläggareföreningen